



## De vierde nieuwsbrief Natuurlijke Luxe, oktober 2011

De Federatie van Vleesveestamboeken en Wageningen UR Livestock Research willen voortrekkers en andere belangstellenden met deze nieuwsbrief informeren over de voortgang van het project Natuurlijke Luxe. Het project Natuurlijke Luxe is een initiatief van de Federatie van Vleesveestamboeken. De ondersteuning door Wageningen UR Livestock Research wordt gefinancierd door het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I). Het doel van het project is uiteindelijk om de noodzaak en het routinematig gebruik van keizersnede bij vleesrassen weg te nemen. Het gebruik van keizersnede als noodmaatregel bij een moeilijke geboorte staat niet ter discussie.

## Dierenartsen en Natuurlijke Luxe

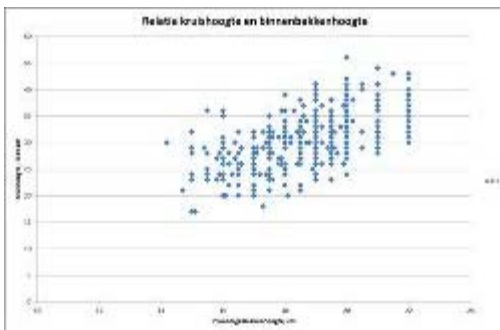


Goede voorlichting aan dierenartsen is essentieel voor het fokken van natuurlijk afkalfende dikbilkoeien. Alleen als fokker, veehouder en dierenarts achter dit initiatief gaan staan, zal routinematige keizersnede op termijn verdwijnen. Een belangrijk deel van de communicatie is daarom gericht op dierenartsen.

Om dierenartsen te informeren over het project en het gebruik van de binnenbekkenhoogte bij het bepalen van de kans op een natuurlijke geboorte is dit jaar een artikel verschenen in Dier en Arts. Verder heeft Jan ten Napel begin dit jaar een presentatie met discussie gehouden op het Symposium van de Diergeneeskundige Studentenkring (DSK) over het project aan dierenartsen en studenten diergeneeskunde. De belangrijkste zorg uit het publiek was dat de binnenbekkenhoogte niet voldoende algemeen beschikbaar is om een goed veterinair advies te kunnen geven.

## Vooraf kleine koeien hebben nauwe bekkens

Uitwendige bekkenmaten en hoogtematen kunnen niet worden gebruikt om te bepalen of een koe natuurlijk kan afkalven, maar lijken wel goed bruikbaar voor de fokwaardenschatting van de



inwendige bekkenhoogte, dat sterk bepalend is voor het afkalfgemak bij dikbilkoeien.

Dit betekent dat voor het bepalen van de kans op een natuurlijke geboorte het meten van de inwendige bekkenhoogte essentieel is.

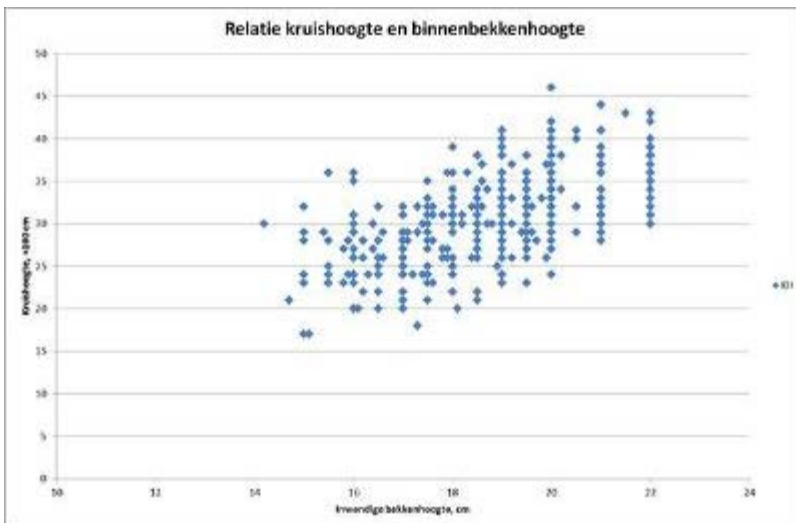
De inwendige bekkenhoogte is relatief duur en lastig om te meten. Het voorspellen van de inwendige bekkenhoogte met buitenmaten van de koe zou een stuk eenvoudiger zijn en kan onderdeel zijn van de stamboekinspectie.

Het Verbeterd Roodbont Stamboek heeft van 329 dieren de binnenmaten en de buitenmaten verzameld. De correlaties van de buitenmaten met de inwendige bekkenhoogte varieerden van 0,54 tot 0,67. Dat is relatief hoog.

Inwendige bekkenhoogte kon het best voorspeld worden met kruishoogte (hoogtemaat gemeten bij de achterhand) en kruislengte (afstand van zitbeen tot heupknobbel). Deze twee uitwendige metingen verklaarden 59% van de variatie in inwendige bekkenhoogte.

Van de gemeten dieren hadden 52 dieren een bekkenhoogte groter dan 20,5 cm. Slechts 16 hiervan werden door de voorspeller correct geïdentificeerd. Daarnaast wees de voorspeller nog eens 11 dieren aan als geschikt voor een natuurlijke geboorte terwijl dat in werkelijkheid niet zo was. De voorspeller is daarom niet geschikt om te bepalen of een koe natuurlijk kan afkalven.

De correlatie van 0,65 tussen schoft- of kruishoogte en inwendige bekkenhoogte is een duidelijke aanwijzing dat verlies van hoogtemaat leidt tot kleinere binnen- en buitenmaten. Zodra genetische correlaties geschat kunnen worden, voegt het meenemen van exterieurkenmerken naar verwachting aanzienlijk toe aan de fokwaardenschatting voor afkalfgemak.



## Stierenveiling van COT

Centrale opfok van stieren ondersteunt de doelstellingen van het project Natuurlijk Luxe door systematisch de inwendige bekkenmaten te meten. Stieren zijn weliswaar nauwer dan koeien maar metingen geven wel inzicht in welke families ruime bekkens hebben. Vanaf 2010 wordt centrale opfok van stieren

georganiseerd door de Federatie Vleesveestamboeken in Toldijk (COT).

Op het opfokstation is ruimte voor circa 40 stieren, die in ruime strohokken gehuisvest worden. Eens per maand worden ze gewogen en getest op groei, karakter en exterieur. Ook



worden de bekkenbinnenmaten gemeten. De stieren blijven eigendom van de fokker en worden na een opfokperiode van een half jaar geveild. Voor deze ronde zijn stieren geveild van vier stamboeken. In totaal gingen 26 stieren van de rassen Blonde d'Aquitaine, Hereford, Verbeterd Roodbont (voor het eerst vertegenwoordigd op de COT-veiling) en Charolais onder de hamer op het opfokstation in Toldijk, onder het toezicht van ruim 200 bezoekers. Voor het Verbeterd Roodbont Stamboek is zo'n opfok van stieren uitermate belangrijk, daar dit goed aansluit bij het project Natuurlijk Luxe. Het kan meer informatie geven om het terugdringen van de keizersneden te bevorderen. En om de betere stieren voor de fokkerij te benutten. Aan gemiddelde bekkenhoogtes zie je dat Verbeterd Roodbont gemiddeld de oudste stieren met de kleinste bekkenhoogte heeft (n=3).

Ras	Aantal stieren	Gem. leeftijd (dagen)	Bekkenhoogte (cm)
Charolais	3	515	15.8
Blondes	15	512	17.8
Verbeterd Roodbont	3	536	14.0
Hereford	5		

Hierbij een kort verslag van de drie stieren van het Verbeterd Roodbonte ras. Er zijn drie behoorlijk verschillende stieren aangeboden, waarvan de twee die de hoogste prijs opgebracht hebben, qua type allebei wel hun supporters hadden. Het gaat om Sjon vd Loevesteinhoeve van Johan vd Ven en Sjors van Gert Meijers, beiden geboren voorjaar 2010. Eerstgenoemde, wat groter en langer en de tweede wat kortbeniger, maar wel massaal qua breedte en diepte. De derde, Gerard van Gert Meijers was duidelijk jonger. Gelet op het groeipatroon vertoonde de jongste duidelijk nog de meeste groeipotentie. Opbrengstprijzen waren resp. 2300, 2100 en 1850 euro. De geluiden over de veiling vanuit het roodbontkamp zijn naar mijn waarneming gemiddeld behoorlijk positief. Men beseft wel dat dit fenomeen nog moet groeien en ook is de veronderstelling dat het voorjaar gunstiger is voor de verkoop. Als in de volgende ronde het aantal verdubbeld is, kunnen een aantal facetten mogelijk beter uit de verf komen, zoals o.a. meer keuzemogelijkheden in type.

Arie van Gent, Inspecteur Verbeterd Roodbont Stamboek

Willem Dijkstra, Voorzitter Centrale Opfok Station Toldijk

### Natuurlijke kalvingen bij Johan van der Ven

Deze blauwe koe heeft acht keer gekalfd, waarvan de eerste keer met keizersnede en daarna zeven keer natuurlijk en zonder hulp. Voor mij is het economisch gezien een interessante koe. Op mijn bedrijf hebben dit jaar 3 van de 20 koeien op natuurlijke manier gekalfd. Een prachtig begin.



Deze blauwe koe heeft de laatste twee keer afgekalfd van Tom van het Veerhuis. De laatste inwendige bekkenmetingen op 12 januari 2011 van deze koe zijn 19.5 breed en 22 hoog. Deze

koe heeft een schofthoogte van 1.37 en een kruishoogte van 1,48 en een uitwendige bekkenbreedte van 63 cm. Deze koe is groot en lang, maar is niet van het laatste dikbiltype. Ook binnen het VRB-ras zijn er dit jaar al meer kalveren op natuurlijke manier geboren.

Johan van der Ven

### Oproep tot draagvlak!



Laten we met elkaar de schouders zetten onder het fokken van natuurlijk afkalfende dikbilkoeien. Er mag geen verkeerde stemming ontstaan rondom ons vlees, want dan zijn we te laat. Dit zijn de woorden van Ko Brooijmans, voorzitter vakgroep Rundvlees van LTO. Als adviserend lid van de stuurgroep Natuurlijke Luxe kijkt hij terug en vooruit.

Er is mij is door de stuurgroep gevraagd een visie te geven op de voortgang van Natuurlijke Luxe. Voorop gesteld, ik ben slechts adviserend stuurgroep lid vanuit LTO en sta enigszins op afstand van het podium waarop de voortrekkers met veel inzet acteren. Mijn taak is meer het volgen van de inzet en ervaringen van de voortrekkers, de kennisopbouw via bedrijfsregistratie bij deze voortrekkers, de ondersteuning door Wageningen UR Livestock Research en universiteiten van Utrecht en Gent, en het faciliteren bij knelpunten die zich (hoe kan het ook anders) met enige regelmaat voordoen.

Naar knelpunten bij de zoektocht naar natuurlijke geboorten bij dikbillen hoeven we niet te zoeken, er zijn veel meer vragen dan antwoorden. De fokkerij heeft 30 jaar de focus op bespiering gehad en de laatste 10 jaar extra aandacht voor maat en beenwerk. Naar de geboorte problematiek is nooit gekeken, dat was geen issue. Met de keizersnede voorkom je immers moeilijke geboorten. Dit is dus nooit een onderdeel geworden bij de noodzakelijke fokwaarden schattingen. Ook bij stamboekkeuringen is het tot op de dag van vandaag geen vraag waard. Volgens mij moet de knop daar een keer om. Dit kan uiteraard pas beginnen als de geboorteregistratie op steeds meer bedrijven een feit wordt en na gerichte koe en stierselectie er meer natuurlijke geboorten plaats vinden. Er zijn stieren beschikbaar die op grond van bekkenmaten kansen ontwikkelen voor nakomelingen met voldoende ruime binnenbekkens. CRV hebben we bereid gevonden om het databeheer op zich te nemen. Het is nu niet alleen aan de voortrekkers maar ook aan andere veehouders om zo snel mogelijk 3000 dieren te laten meten op binnenbekkenhoogte geboorteverloop. Slechts dan kan er overgegaan worden op een voldoende betrouwbare fokwaarde schatting. Zo kunnen we komen tot de noodzakelijke tempoversnelling. Het zoeken naar geschikte koeien voor embryo's is een volgende stap. Uitrollen van het project naar de 'volgers' is

noodzakelijk om tijd te winnen. Zoals jullie weten zijn we met dit project in 2006 gestart nadat de politiek haar kritiek had geuit op de zg. onnatuurlijke dikbilfokkerij. Het moet nog eens gezegd, de kritiek zit niet zozeer vast op de keizersnede maar wel op de routinematigheid ervan. Met ons initiatief hebben we tijd gekocht om de kritiek op routinematige keizersneden te doen verstommen. Duidelijk is dat dit meer tijd kost dan men zou willen, een koe kalft immers maar eens per jaar. Dat neemt niet weg dat het ministerie van E.L.&I. de vorderingen van het project nauwlettend volgt. Zij hebben dit project voor 6 jaar gefinancierd maar willen wel dat er vorderingen worden gemaakt waaraan de praktijk zich kan en moet optrekken. Natuurlijk moeten er geen risico's genomen worden bij de afkalving maar als de fokkerij de noodzakelijke stappen neemt dan ligt de weg open om een gedegen afweging te maken door de dierenarts en veehouder: kan het kalf erdoor of is een keizersnede noodzakelijk.

Ik realiseer me dat de doorsnee dikbilfokker nog terughoudend is, het kalf is immers van levensbelang voor het voortbestaan van het bedrijf. Dat mag niet fout lopen. Tegelijkertijd moeten we ons als sector ook realiseren dat er nog een aspect is dat cruciaal is voor ons voortbestaan nl. de mening van de consument. Zij moeten ons product kopen. Dat betekent dat er geen verkeerde stemming rondom ons vlees mag ontstaan want dan zijn we te laat. De slager zal in dat geval noodgedwongen afstappen van onze superieure vleeskwiteit en komt niet meer terug. Laten we met z'n allen de schouders eronder zetten om aan dit doemscenario te ontkomen. Dit mag niet gebeuren want dan maakt niet de problematiek van de keizersnede een einde aan ons bedrijf maar de markt !

Ko Brooijmans, voorzitter vakgroep Rundvlees LTO

## Agenda

- Nationale Vleesvee manifestatie 29 oktober 2011 in de IJsselhallen te Zwolle.
- Op zaterdag 12 november en zaterdag 19 november a.s. worden twee bijeenkomsten georganiseerd voor de voortrekkers en voor andere geïnteresseerden. Op 12 november zijn we te gast bij de familie Van Beukelen in Pesse en op 19 november bij de familie Huijbregts in Riel. Vooraf aanmelden is belangrijk, dat kunt u doen bij Rita Hoving, tel. 0320-238251.

## Colofon



Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven door Wageningen UR Livestock Research in samenwerking met de Federatie Vleesveestamboeken Nederland vertegenwoordigd door Vereniging Nederlands Stamboek Verbeterd Roodbont Vleesvee en Belgisch Witblauw Rundveestamboek Nederland. Mocht u zich willen aanmelden voor de nieuwsbrief of meer informatie over een onderwerp willen ontvangen neem dan contact op met Rita Hoving.

De vorige nieuwsbrieven kunt u [hier](#) terugvinden.



Mocht u in de toekomst geen nieuwsbrieven meer willen ontvangen, klik dan [hier](#) om dat aan ons door te geven.

Alhoewel we ernaar streven dat de informatie in deze nieuwsbrief zo actueel en accuraat mogelijk is, accepteren we geen verantwoordelijkheid voor problemen die ontstaan als gevolg van het gebruik van deze nieuwsbrief. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor fouten door onjuiste, incomplete of niet-accurate informatie.



powered by e-News